

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 78. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm2210/facsimile.pdf (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Overbevisning ønskede jeg at meddele alle dem af mine Landsmænd, der ikke har den, ønskede det vel til Dels, fordi det er min, men dog visselig ogsaa, fordi intet paa den hele Jord kunde bidrage mer end den til Danmarks Lykke, og fordi alt uden den vilde være for svagt dertil.

Dette: at Adelens og Gejstlighedens Privilegier, og til Dels ogsaa Borgerskabets eller Kjøbstædernes, var det, der gjorde det ny Evropeas Stats-Indretninger fortvivlede fra et folkeligt Stæde, saa, hvor de er saa godt som ophevede, er en fri Folke-Stemme og en folkelig Højskole alt, hvad der behøves, for paa den frødeligste, billigste og lykkeligste Maade at bringe alle borgerlige Forhold i deres naturlige Ligevægt, fremkalde og sikre al den borgerlige Frihed, der kan bestaa med fælles bedste, og at ligesom det kun var en faderlig Enevoldsmagt, der kunde bane Vejen til denne lykkelige Stilling, saaledes er det ogsaa kun den, der kan sikre Varigheden og Benyttelsen, — det paastaar jeg, en Sammenligning af Frankrigs og Danmarks nyeste Historie klarlig viser; og skjont naturligvis enhver ny Revolution i Evropa vilde gjøre det endnu klarere, maa jeg dog for Folkenes Skyld ønske, det ej skal behøves, og for Danmarks, at vi maa være tilfreds med den Stadfæstelse, Erfaringen har givet denne Sandhed, og betragte faderlig Enevoldsmagt og den fri Folke-Stemme som vor uforanderlige Grundlov, hvori det ene ikke modsiges, men befestes og forklarer det andet.

At bevilge Skatter er vist nok en gammel Folke-Rettighed og lader sig godt forene med saa megen Magt hos Kongen, som han for sin Person kan nøjes med; men især Englands Exempel skal lære os, at naar kun Folke-Stemmen ved alle ny Paabud raadspørges, da er Riget bedst tjent med, at Kongen har den afgjørende Stemme, da det ellers næsten aldrig vil slaa fejl, at jo de rige finde Lejlighed til at vælte den største Del af Byrden fra sig paa de uformuende; og hvad man for Resten kalder den

lovgivende Magt, er aabenbar slet ingen Magt for sig selv, der i Virkeligheden kan skilles fra, hvad man kalder den udøvende, men er en Juvél i Konge-Kronen, uden hvilken den har tabt sin hele Glans og taber let sin hele Betydning. Lovgivnings-Retten — thi det er ingen Magt, men en Bet — det er Kongens Frihed, og intet oplyst Folk vil nogen Sinde vente sig virkelig Frihed under Konger, der selv savne den; og jeg tør sige, at hele Verdens-Historien lærer det samme som Danmarks: at naar Kongens Hænder bindes, da er det ikke Folket, men dets Undertrykkere, der faa baade Frisprog og fri Hænder; medens derimod en Konge, der med rette kan sige, han er den frieste Mand i Landet, en Konge, som er det, fordi Folket gjorde ham dertil, kan umulig indbilde sig, han har Lov til alt, hvortil han har Magt og Lejlighed, men maa, saa længe der er en ødel Blodsdråbe i ham, føle sig kaldet til at gjøre hele sit Folk saa frit og lykkeligt, som han kan, da Kronen, som derved daglig befestes paa hans Hoved, er fornøjelig at bære, og Eftermælet, der kun vindes ved Frimands Daad, er u dødelig Ære!

Og hvilken sand Borger-Frihed lader sig nu ikke forene med Kongens Frihed? Det Spørgsmaal har jeg ofte gjort dem, der paastod, at Folke-Frihed var uforenelig med Enevoldsmagten, og det Spørgsmaal har jeg ganske alvorlig gjort Verdens-Historien, uden at jeg endnu har faaet andet Svar end det, jeg kunde give mig selv: at naar man forudsætter, det er den egentlige Folke-Frihed: at være sin egen Lovgiver, da kan naturligvis Folke-Frihed ikke forenes med, at Kongen er Lovgiver. Her vil jeg nu slet ikke indlade mig paa det Spørgsmaal, om et Folk virkelig nogen Sinde har givet eller kan give sig selv Love, uden som den parisiske Pøbel i Rædsels-Tiden, og jeg vil ikke engang lægge Vægt paa, at naar det engelske Parlament eller det norske Storting giver Love, da har Folket jo dog kun selv valgt sine Lovgivere, saa det for den

